

PIRKAN OPISTO

Lempäälä • Vesilahti • Nokia • Pirkkala

2019

Opetussuunnitelma

Musiikin taiteen perusopetus

LAULU, AIKUISET JA LAPSET

**Pirkan opiston
musiikkiopisto 2019**

PIRKAN OPISTO

Lempäälä • Vesilahti • Nokia • Pirkkala

Sisällys

Johdanto	0
Laulun aineopetussuunnitelma	0
Työtavat	0
Soitto- ja laulutunnit	1
Säestystunnit ja opinnäytteiden valmistelu	1
Painotus	1
Arviointi	2
Taitotaulut	3

Johdanto

Pirkan taiteen perusopetuksen yleinen osa on tehty taidekoulujen (Kuvataidekoulu, Musiikkiopisto, Tanssikoulu, Teatterikoulu) yhteiseksi, monitaiteellisuutta toteuttavaksi kokonaisuudeksi, jolle aine- ja soitinkohtaiset opetussuunnitelmat perustuvat.

Tämä laulun aineopetussuunnitelma on laadittu Pirkan opiston musiikkiopistossa annettavan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista laulun opetusta varten.

Taitotaulun tarkoituksena on olla oppimisen ja arvioinnin apuväline, jota oppilas käyttää yhteistyössä opettajan kanssa.

Laulun aineopetussuunnitelma

Oppilas voi valita oman opintopolkunsa kurssikokonaisuudet ja suuntautumisvaihtoehdot opintojen edetessä. Aluksi oppilas tutustuu valitsemaansa soittimeen, kehittää opettajan ohjauksessa sen perustaitoja ja etsii musiikillista identiteettiään. Opintojen tarkoituksena on luoda edellytys elinikäiseen musiikkiharrastukseen ja kehittää ryhmätyöskentely- ja vuorovaikutustaitoja.

Perustasolla oppilas harjoittelee säännöllisesti, tutustuu soittimensa mahdollisuuksiin, musiikin tyyllilajeihin ja monipuolisesti eri musiikkiteoksiin, osallistuu yhteismusisointiin ja musiikin hahmottamisen kursseihin, konserttivalmiuksien kehittämiseen, improvisointiin ja säveltämiseen käytännön musisoinnin ja musiikkiteknologian keinoin.

Syventävissä opinnoissa oppilas keskittyy valinnaisaineiden tunneilla esim. solistimuusikon, orkesteri- tai bändimuusikon taitoihin. Valinnaisaineita opiskellaan jo perustasolla.

Työtavat

Pitkäjänteisellä harjoittelulla ja viimeistelyllä pyritään kehittämään oppilaan varmuutta ja ilmaisukykyä. Suorituksesta saatu kokemus sekä arviointilautakunnan kannustava ja rakentava palaute auttavat oppilasta asettamaan itselleen uusia tavoitteita.

Yhteismusisointi ja valinnaisaineet ovat oleellinen osa opiskelua ja esimerkiksi kamarimusiikki voi muodostaa osan tasosuorituksen ohjelmasta.

Oppilasta totutetaan yhteismusisointiin heti opintojen alusta alkaen. Suosituksena on, että opettaja jakaa laulutunteihin käytettävää aikaa harkintansa mukaan samanaikaisopetukseen ja muuhun ryhmämusisointiin. 30 minuutin laulutunti voidaan yhdistää toisen oppilaan tuntiin, jolloin oppituntiin sisältyy toisen kuuntelua, yhteismusisointia ja yksityisopetusta.

Syventävien opintojen päätteeksi oppilas tekee opintojensa lopuksi päättötyön, joka voi olla esim. äänite, sävelletty teos, konsertti, kirjallinen työ tai muu poikkitaiteellinen projekti.

Opinnäytteeseen voidaan sisällyttää ylempien tasojen ohjelmistoa edellyttäen, että oppilaalla on siihen vaadittavat tiedot ja taidot.

Laulutunnit

Opintojen aloitusvaihe	30 minuuttia
Perusopinnot opinnäyte 1 suoritettu	45 minuuttia
Perusopinnot opinnäytteet 2 ja 3 suoritettu	60 minuuttia
Syventävät opinnot	60 minuuttia

Säestystunnit ja opinnäytteiden valmistelu

Säestystunnin pituus määräytyy ohjelmiston laajuuden mukaan. Lisätunteja voi anoa perustellusta syystä.

Instrumenttiopinnot	Säestystunteja	Laulu	Säestystunteja
P1	1 h (45 min)	P1	2 h
P2	2 h	P2	4 h
P3	3 h	P3	6 h
Päättötyö	4 h	Päättötyö	

Matineoihin ja muihin esiintymisiin valmistauduttaessa säestystunteja on mahdollista käyttää kerran ja lisäksi läpimeno ennen matineaa paikan päällä.

Opinnäytteet

Opinnäytteet ja tasosuoritukset valmentavat oppilasta harjoittelemaan päämäärätietoisesti ja opettavat muodostamaan ja hallitsemaan esiintymiskokonaisuuksia. Suoritus voidaan toteuttaa myös konserttina, jonka lisäarvona on oppiminen aidossa esiintymistilanteessa.

Opinnäytteen arviointiryhmässä on opiston päätöksen mukaan esimerkiksi

1: oma opettaja + kollega

2: oma opettaja + yksi / kaksi kollegaa

3: oma opettaja + kaksi kollegaa

Syventävien opintojen päättötyö: oma opettaja + kolme kollegaa

Painotus

Oppilaat voivat suuntautua jo perustasolla oppijan, opettajan ja suunnittelijan yhteisen harkinnan tuloksena rytmimusiikkiin tai klassiseen musiikkiin. Painotuksen valitseminen on mahdollista myös opintojen alussa soittimesta riippuen. Oppilas tutustuu opetussuunnitelmaan ja taitotavoitteisiin yhdessä oman opettajan kanssa ja asettaa tavoitteensa vuosittain oppilaan lähtökohdat huomioiden.

Rytmimusiikin painotus sisältää mm. pop-, jazz-, elokuva-, peli-, teatteri- ja kansanmusiikin, musiikkiteknologian sekä bändit.

Klassinen painotus sisältää mm. kuorot, sinfonia-, puhallin- ja jousiorkesterit ja kamarimusiikin. Opinoissa oppilaan omien lähtökohtien ja kykyjen kautta oppilas oppii aluksi käytännön muusikon perustaitoja. Myöhemmin hän osaa itsenäisesti valita suuntautumismuutokset (klassinen - rytmimusiikki) oman opintopolkunsa kurssikokonaisuudet. Instrumenttiopinnot ja

itsenäinen harjoittelu ovat opinnoissa edelleen tärkein oppimisen perusta, mutta yhteismusisoinnin merkitys ja oppilaan vapaus vaikuttaa omaan tapansa musisoida kasvaa.

Arviointi

Oppimisen ja opettamisen arviointi tehdään aina myönteisessä hengessä, jossa arvioidaan vain työskentelyä ja oppimisen karttumista. Arviointi tehdään sanallisesti, jossa arvioidaan:

1) instrumentin hallintaa 2) harjoittelua ja oppimista 3) musiikin hahmottamista 4) luovia taitoja 5) yhteismusisointia 6) esiintymisvalmiuksia

Arvioinnin tarkoituksena on tukea opintojen edistymistä ja antaa oikeaa tietoa oppilaan osaamisesta. Opintojen lopussa arvioinnit liitetään päättötodistukseen.

Opettaja ja oppilas sekä sopimuksen mukaan oppilaan huoltajat käyvät lukuvuoden alussa keskustelun, jossa sovitaan yhteisesti lukuvuoden työn tavoitteista.

Yhteismusisoinnista ja mahdollisista valinnaiskursseista annetaan lukuvuosittain osallistumismerkintä, johon voi liittyä sanallinen arviointi.

Arvioinnin oppimisnäytteestä antaa oma opettaja, oppimisnäytteen tekijä ja yksi saman aineen opettaja. Arviointi annetaan sanallisesti. Arvioinnin pohjana käytetään taitotaulukkoa.

Taiteenalan laajan oppimäärän perusopintojen päättyessä oppilas saa todistuksen suoritetuista perusopinnoista. Siinä annetaan **sanallinen arvio** oppilaan edistymisestä ja osaamisen kehittymisestä perusopintojen aikana. Sanallisessa arvioinnissa painotetaan oppilaan oppimisen vahvuuksia suhteessa perusopinnoille asetettuihin tavoitteisiin.

Laajan oppimäärän opintojen aikaista arviointia täsmennetään taiteenalakohtaisesti näissä taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.

Arvioinnin kohteet

Soittimen hallinta

Harjoittelu ja oppiminen

Musiikin hahmottaminen

Luovat taidot

Yhteismusisoinnin taidot

Esiintymisvalmiudet

Oppilas kuuntelee musiikkia, osaa eläytyä musiikkiin, osaa kuvailla ja ilmentää musiikin luonnetta, osaa käyttäytyä konsertissa, suunnittelee ja valmistautuu huolellisesti esiintymiseen yhdessä opettajan kanssa, esiintyminen motivoi ja innostaa oppilasta.

Taitotaulut

ALKEET		
TAVOITE / TOIMINTA		SISÄLTÖ
SOITTIMEN HALLINTA	H A R J O I T T E L U J A O P P I M I N E N	<ul style="list-style-type: none">• Omaan ääneen tutustuminen instrumenttina• Luonnollinen äänenkäyttö• Luonteva lauluasento• Hengitys ja kehonhallinnan perusteet • sävelpuhtaus• Artikulaatio
MUSIIKIN HAHMOTTAMINEN		MuHan perusteet <ul style="list-style-type: none">• sykkeen, rytmin ja äänen korkeuden hahmottaminen• hiljainen - voimakas• musiikin kirjoittaminen ja lukeminen (nuotit)• tulkinta• rytmin käsittely• yleisvaikutelma
LUOVAT TAIDOT		<ul style="list-style-type: none">• Fraseeraus ja tekstin sisällön ymmärtäminen ja ilmentäminen• Eri kielten fonetiikkaan tutustuminen
YHTEISMUSISOINTI		<ul style="list-style-type: none">• Moniäänisesti laulaminen• yhteismusisointi laulaen a cappella ja säestyksen kanssa
ESIINTYMISVALMIUDET		<ul style="list-style-type: none">• Kuuntelee aktiivisesti erilaista musiikkia ja tutustuu eri aikakausien laulumusiikkiin• Esiintyy säännöllisesti konserteissa tai muissa tilaisuuksissa
HARJOITTELU JA OPPIMINEN		<ul style="list-style-type: none">• Säännöllinen harjoittelu• Mietitään yhdessä tavoitteet ja aikataulu niiden suorittamiseksi

1		
TAVOITE / TOIMINTA		SISÄLTÖ
LAULUTEKNIikka	H A R J O I T T E L U J A O P P I M I N E N	<ul style="list-style-type: none">• Hyvä lauluasento• Hengityksen pohja ja hyvä kehonhallinta• sävelpuhtaus ja intonaatio• Artikulaatio
YHTEISMUSISOINTI		<ul style="list-style-type: none">• Moniäänisesti laulaminen erilaisissa kokoonpanoissa• yhteismusisointi laulaen ja säestyksen kanssa
ESIINTYMISVALMIUDET		<ul style="list-style-type: none">• Esiintyy säännöllisesti erilaisissa konserteissa tai tilaisuuksissa• Kuuntelee aktiivisesti ja osaa analysoida kuulemaansa• Osaa tulkita erityyppisiä ja eri aikakausien lauluja• Hallitsee eri kielten fonetiikkaa• Ilmaisee vahvasti tekstin sisältöä• Ohjelman esittäminen ulkoa• Ohjelmiston hallinta• Itsearviointi
HARJOITTELU JA OPPIMINEN		<ul style="list-style-type: none">• Säännöllinen harjoittelu• Mietitään yhdessä tavoitteet ja aikataulu niiden suorittamiseksi
OPINNÄYTE		ESITYSTAPA JA SISÄLTÖ <ul style="list-style-type: none">• Konsertti tai konsertinomaisen tilanne tai esim. monitaiteellinen projekti, jossa laulu tärkeänä elementtinä• Vaccain vokaliisit, Ia, Ib, 2a, 2b, V ja VII, joista esitettävän saa tietää viikkoa ennen opinnäytteen antamista• 20 erityylistä laulua eri aikakausilta ainakin kolmella eri kielellä.• Lasten lauluopinnoissa vuosittain esiintyminen konsertinomaisessa tilanteessa tai esimerkiksi taideprojektissa, josta suullinen palaute ja itsearviointi• Ennen aikuisten opintoihin (taso 2) siirtymistä n.15 vuoden iässä, opinnäyte, joka sisältää vähintään kolme erityylistä ja erikielistä kappaletta konsertinomaisessa tilanteessa tai esim.monitaiteellisessa projektissa. Harjoitettava ohjelmisto vähintään 25 erityylistä lasten maailmaan sopivaa laulua.

2		
TAVOITE / TOIMINTA		SISÄLTÖ
LAULUTEKNIikka	H A R J O I T T E L U J A O P P I M I N E N	<ul style="list-style-type: none"> Lauluasento Hengityksen pohja ja hyvä kehonhallinta sävelpuhtaus ja intonaatio äänen resonointi Artikulaatio
MUSIIKIN HAHMOTTAMINEN JA MUSIIKKITEKNOLOGIA		MuHan perusteet <ul style="list-style-type: none"> sykkeen, rytmin ja äänen korkeuden hahmottaminen hiljainen - voimakas musiikin kirjoittaminen ja lukeminen (nuotit) tulkinta rytmin käsittely yleisvaikutelma
LUOVAT TAIDOT		<ul style="list-style-type: none"> Musiikillisten muotojen ilmentäminen ja tulkinta Fraseeraus ja tekstin sisällön ymmärtäminen ja ilmentäminen Eri kielten fonetiikan hallinta Laulumusiikin historian tuntemus
ESIINTYMISVALMIUDET		<ul style="list-style-type: none"> esiintyy säännöllisesti konserteissa tai erilaisissa tilaisuuksissa Kuuntelee aktiivisesti ja osaa analysoida kuulemaansa Osaa tulkita erityyppisiä ja eri aikakausien laulumusiikkia Hallitsee eri kielten fonetiikkaa Ilmaisee tekstiä ja osaa välittää erilaisia tunnetiloja Ohjelman esittäminen ulkoa konserttitilanteissa Ohjelmiston hallinta Itsearviointi
OPINNÄYTE		ESITYSTAPA JA SISÄLTÖ <ul style="list-style-type: none"> konsertti tai vastaava esiintymistilanne, joka sisältää erityyppisiä ja erikielisiä lauluja monilta eri aikakausilta Asteikot ja prima vista: Vaccain vokaliisit III, IV a ja b, VI, VIII a ja b, joista esitettävän saa tietää viikkoa ennen opinnäytteen antamista. Harjoitettava ohjelmisto: vähintään 30 erityylistä laulua ainakin neljällä eri kielellä sisältäen

		vanhaa musiikkia, lied-musiikkia, modernia musiikkia sekä pohjoismaisia yksinlauluja
--	--	--

SYVENTÄVÄT		
TAVOITE / TOIMINTA		SISÄLTÖ
SOITIN-TUNTEMUS JA SOIITTO-TEKNIikka	H A R J O I T T E L U J A O P P I M I N E N	<ul style="list-style-type: none"> Hallitsee monipuolisesti laulutekniikan perusteet Osoo tuottaa ääntä luonnollisesti Ääni soi vapaasti ja pakottomasti Hyvä kehonhallinta Artikulaatio selkeää
MUSIIKIN HAHMOTTAMINEN JA MUSIIKKI-TEKNOLOGIA		MuHan perusteet <ul style="list-style-type: none"> rytmin käsittely dynamiikka ja nyanssit musiikin kirjoittaminen ja lukeminen tulkinta yleisvaikutelma
LUOVAT TAIDOT		<ul style="list-style-type: none"> Musiikillisten muotojen ilmentäminen ja tulkinta Fraseeraus ja tekstin sisällön ymmärtäminen ja ilmentäminen Eri kielten fonetiikan hallinta Laulumusiikin historian tuntemus
YHTEISSOIITTO		<ul style="list-style-type: none"> Moniäänisesti laulaminen erilaisissa kokoonpanoissa Kamarimusiikki
ESIINTYMISVALMIUDET		<ul style="list-style-type: none"> Esiintyy säännöllisesti konserteissa tai muissa tapahtumissa Kuuntelee aktiivisesti ja osaa analysoida kuulemaansa monipuolisesti Osoo tulkita erityyppisiä ja eri aikakausien laulumusiikkia Hallitsee vahvasti eri kielten fonetiikkaa Ilmaisee tekstin sisältöä Ohjelman esittäminen ulkoa Ohjelmiston hallinta Eläytyminen
HARJOITTELU JA OPPIMINEN		Itsearviointi <ul style="list-style-type: none"> Säännöllinen ja itsenäinen harjoittelu Asetetaan yhteiset tavoitteet ja aikataulu niiden saavuttamiseksi
PÄÄTTÖTYÖ		ESITYSTAPA JA SISÄLTÖ

		<ul style="list-style-type: none">• Konsertti tai vastaava esiintymistilanne, joka sisältää erityyylisiä ja erikielisiä lauluja monilta eri aikakausilta• Asteikot ja prima vista: Vaccain loput vokaliisit, joista esitettävä ilmoitetaan viikkoa ennen opinnäytteen antamista• Harjoiteltava ohjelmisto: vähintään 60 erityylistä laulua ainakin neljällä eri kielellä sisältäen ooppera-arioita, lied-musiikkia, modernia musiikkia sekä pohjoismaisia yksinlauluja
--	--	--